

דבר היו"ר

איגוד המתכננים יחגוג ב-15.16/3/2018 את הכנס השנתי ה-16 בירושלים תחת הכותרת "ביחד ולחוד - תכנון למגוון אוכלוסיות". גם השנה האיגוד בחר לצאת מהחיק הנח של האוניברסיטאות ולקיים את הכנס במרכז כלל במרקס הוותיק של ירושלים. בחירת מיקום מיוחד זה מדגישה את המחויבות והמעורבות הגבוהה של האיגוד לתהליכי התחדשות במרכזי הערים ובמרקם הכולל. הדגש בכנס השנה מתמקד במאפיינים הייחודיים ובדילמות התכנון של קבוצות ומגזרי אוכלוסיה שונים ודן באפשרויות גיבוש דרכים לקיום משותף, בר קיימא ומכבד המתחשב בצרכים של כל אחת מהקהילות. איגוד המתכננים גאה לארח בכנס השנתי את שר הבינוי והשיכון מר יואב גלנט, את ראשת מינהל התכנון במשרד האוצר הגב' דלית זילבר ואת ראש העיר ירושלים מר ניר ברקת.

ככנס יתקיימו דיונים במסגרת מיני מליאות שיעסקו בדילמות תכנון המאפיינות תהליכי העיור של החברה הערבית, בתהליכים ומגמות המתרחשים במגזר החרדי והמשפיעים על התכנון לאוכלוסיה זו, תכנון תחברתי לישראל לקראת מאה שנים למדינה, מפגשים של אוכלוסיות והתנהלות במרחב הציבורי, התכנסות למרכזי הערים מול ביזור אל הסביבה, יערכו שני סבבים של 12 מושבים מקבילים כל אחד, בהם יוצגו מיטב המחקרים והעבודות העדכניים. יערכו שני סבבים של 12 מושבים מקבילים כל אחד, בהם יוצגו מיטב המחקרים והעבודות העדכניים הנערכים בתקופה האחרונה. בערב יערך מפגש מיוחד במהלכו תוצג העבודה "תכנון לקראת שנת ה-100 לישראל", הנערכת ע"י האוניברסיטאות המלמדות תכנון ובשיתוף עם איגוד המתכננים. ביום שישי יתקיים מפגש בחסות עיריית ירושלים אשר יציג את הדילמות המרכזיות המעסיקות היום את מתכנני העיר ובהמשך יערכו סיורים ברחבי העיר להצגת נושאי התכנון בשטח.

במהלך השנים האחרונות ובמיוחד בתקופה האחרונה עולה לדיון שאלת מעמדו של המתכנן ומקצוע מתכנני ערים ואזורים. האיגוד פועל באופן שוטף במעקב אחר מכרזים והצעות עבודה של משרדי ממשלה, עיריות ושלטון מקומי, כמו גם רשויות וחברות ציבוריות, על מנת להבטיח את השתתפותם של המתכננים כבעלי מקצוע הכשירים להתמודד על משרות ומכרזים בתחומי תכנון עירוני ואזורי. עמדות אלה הוצגו בעזרת פעילותו החשובה של חברנו עו"ד אשר כהנא.

לאחרונה נודע לאיגוד המתכננים בישראל כי הלשכה המשפטית של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, העבירה לגורמים שונים להתייחסות טיטה של "מסמך פרשנות" לתקנות המהנדסים והאדריכלים ישום וייחוד פעולות, תשכ"ז-1967. מעיון ב"מסמך הפרשנות" הנ"ל התגלה

כי במסגרת ההתייחסות לתוספת לתקנות, העוסקות בייחוד פעולות ביחס לעריכה והכנה של "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני", נוספו המילים "תכנית בניין עיר תב"ע". מהוספה זו עולה החשש כי ישנה סברה, מוטעית לדעתנו, כי קיימת כביכול זהות בין המושג "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" [שהיא אחד הנספחים לתוכנית מפורטת], לבין המושג "תכנית בניין עיר".

עמדת איגוד המתכננים בישראל, כפי הובעה כבר בעבר במספר מקרים, היא כי בהתאם למצב המשפטי הקיים, אין ייחוד פעולות לאדריכלים ולהם בלבד, להכנת תכניות בתחום התכנון הערים והאזורים, לרבות תכניות אב, תכניות לפי חוק התכנון והבניה או תכניות בנין עיר. לפיכך, מתכנני ערים ואזורים, שאינם בהכרח אדריכלים, רשאים בהחלט לעסוק בתחום מקצועם ולהכין או לערוך תכניות לפי חוק התכנון והבניה ולחתום עליהן.

התכנון העירוני אינו מתמצה בנושא העיצוב האדריכלי ובוודאי שאין הצדקה להגבלת העיסוק בתכנון מרחבי דווקא לאדריכלים בשל טענות לבלעדיות כביכול על "ראיה תלת ממדית". התקנות הקיימות לייחוד פעולות לאדריכלים אינן מייחדות את פעולת הכנת תכניות לפי חוק התכנון והבניה לאדריכל רשוי. על פניהן, תקנות אלו עוסקות אך ורק בהליכי רישוי בניה (להבדיל מהליכי תכנון מרחבי) ובהכנת תכניות בינוי ועיצוב ארכיטקטוני.

כמו כן, אנו רוצים להדגיש כי, בהתאם לחוק יסוד חופש העיסוק, כל הוראה השוללת ממתכנני ערים ואזורים להכין תכניות מרחביות גם אם יש בהן הוראות הנוגעות לבינוי, תהווה פגיעה בלתי מוצדקת ובלתי מידתית בחופש העיסוק של מתכנני ערים ואזורים. לאור כל האמור לעיל, פנינו, באמצעות עו"ד אשר כהנא, ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להבהיר לשר העבודה והרווחה, מועצת ההנדסה והאדריכלות והלשכה המשפטית של משרד העבודה, כי אין כל מקום לפרשנות זאת.

לאור הדיון הציבורי בסוגיית הפליטים אפריקאים בישראל - גיבש ועד האיגוד נייר עמדה המציגה חלופה תכנונית לגירוש. האיגוד מודע וער לקשיים הנובעים משהייתם של מספר עשרות אלפי פליטים ומהגרי עבודה בישראל. העומס המוטל על תושבי דרום תל אביב והחרפת תנאי החיים באזור הם ללא ספק בעיה שיש לפתור במהרה. עצם שהייתם הבלתי חוקית של מהגרים כה רבים היא עניין שלא ניתן להסכין עמו.

האיגוד מציע גישה קונסטרוקטיבית לפתרון הקונפליקט, שתיקח בחשבון את ההיבט ההומניטרי של בני אדם שבמקרים רבים מגורשים אל מציאות חיים קשה ומסוכנת ותדגים את הייחוד של מדינת ישראל כחברה חסונה ואחראית המיישמת את לקחי ההיסטוריה שלה עצמה. נזכיר כי מדובר באנשים שמרביתם שוהים בישראל מעל עשור, דוברי עברית, שנחשפו וספגו את התרבות הישראלית. ביניהם ילדים ובני נוער רבים שהתחנכו במערכת החינוך.

לאור העובדה שזרם הפליטים פסק, ומאחר ומדובר באוכלוסייה צעירה יחסית, המתאימה לצרכיה של מדינת ישראל בידיים עובדות במגוון מקצועות, אנו מציעים להפוך את הבעיה למשאב כלכלי וחברתי חיובי לטובת המדינה והפליטים גם יחד בהתאם לעקרונות:

- שימור גלעין של האוכלוסייה באזור התחנה המרכזית בתל אביב תוך כדי שיפור הדיור במסגרת פינוי בינוי ויוזמות דומות, וסיוע לאלה הרוצים בכך להיקלט בישובים אחרים.
- שילוב הילדים במערכת החינוך הישראלית, הסדרה חוקית של עבודה ופתיחת אפשרות התנדבות צעירים מתאימים לשירות צבאי / לעבודה במשטרה.

האיגוד וחבריו מוכנים לקחת על עצמם את הכנת מתווה העקרונות של משימת הקליטה. אנו קוראים למדינת ישראל לפעול בדרך זו למען העם והחברה בישראל, כמו גם למען אוכלוסיית האפריקאים היושבת בתוכנו.

קידום פנקס המתכננים החדש, המהווה רישום עצמי של העוסקים בתכנון עירוני ואזורי, הינו צעד חשוב ביותר לביסוס מעמדנו המקצועי בהתבסס על קריטריונים ברורים המוגדרים על ידי בכירי בתי"הס העוסקים בלימודי תכנון ובשיתוף עם איגוד המתכננים. במהלך השנה נעשה מאמץ להרחבת רישום החברים. נערכת פניה למתכננים מתוך המעגל הרחב, בין אם חברי איגוד ובין אם לאו, על מנת להרחיב ולכלול בפנקס את כל קהילת המתכננים. כבר היום רשומים קרוב ל-500 מתכננים והיעד הוא להגיע לרישום של מרבית המתכננים. כמו כן הוחל בפניה רחבה למוסדות העוסקים בתכנון והמעסיקים מתכננים, בין אם במשרדי הממשלה וברשויות המקומיות ובין אם בחברות ציבוריות ופרטיות, על מנת לקדם את הפנקס ואת המתכננים הרשומים בו כמידע חשוב וככלי עבודה.

אנו קוראים לכל חברי האיגוד לקחת חלק ולתרום לפעילויות האיגוד ולחיוזוק מעמד המתכנן.

בברכת עשיה תכנונית מבורכת,

אדר' עדנה לרמן

